

S. FAKULTET FOR SAMFUNNSVITENSKAP OG TEKNOLOGILEDELSE

Institutt for industriell økonomi og teknologiledelse

SIS1001 ORGMIL

Organisasjon og miljø Organization and Environment

Faglærer: Førsteamanuensis Tim Torvatn
Amanuensis John Hermansen

Koord.: Førsteamanuensis Tim Torvatn

Uketimer: Vår: 4F + 4Ø + 4S = 2,5Vt

Tid: Vår: F ti 12-14 H3
on 12-14 EL1

Ø ma 10-12 KJEL5
fr 13-15 H1

Eksamen: 27.mai

Hjelpemidler: B1

Øvinger: O Karakter: TE

Mål: Dette er et introduksjonskurs for studenter ved Institutt for industriell økonomi og teknologiledelse. Det skal gi studentene en innføring i utvalgte deler fra organisasjonsteori og helse, miljø og sikkerhet (HMS). Emnet skal både være et selvstendig avsluttende tilbud innenfor disse temaene, samtidig som det skal danne basis for emner i 3. årskurs.

Forutsetning: Ingen.

Innhold: Organisasjon, arbeidsvilkår og effektivitet.

- Ulike måter å betrakte en organisasjon på, strukturteorier og human resource-teorier.
- Sentrale prosesser i organisasjoner. Samarbeid og konflikt, stabilitet og forandring.
- Gruppeprosesser og grupper som arbeidsformer.

Organisasjon, helse, miljø og sikkerhet

- Teknologiregulering og risikohåndtering.
- Miljøforvaltning og HMS-styring.
- Bedriften og dens arbeidsmiljø.

Undervisningsform: Forelesninger og øvinger. Adgang til eksamen forutsetter godkjente øvinger.

Kursmaterieill: Oppgis ved semesterstart.

Eksamensform: Skriftlig.

SIS1005 REGNSKAP

Regnskap og budsjettering Management Accounting

Faglærer: Førsteamanuensis Finn Müller

Uketimer: Høst: 4F + 4Ø + 4S = 2,5Vt

Tid: Høst: F ti 08-10 KJEL5
on 11-13 KJEL5

Ø to 12-14 -
fr 15-17 -

Eksamen: 10.desember

Hjelpemidler: B2

Øvinger: O Karakter: TE

Mål: Emnet gir en grunnleggende innføring i regnskap med spesiell vekt på regnskapets funksjon som sentral informasjonskilde i styring av bedrifter. Studentene skal kjenne til hvordan økonomiske data innhentes, bearbeides og rapporteres i et regnskapssystem. De skal vite hvordan regnskap kan analyseres og tjene som grunnlag for planlegging, beslutninger og kontroll.

Forutsetning: Obligatorisk emne som er forbeholdt studenter ved Institutt for industriell økonomi og teknologiledelse og som bygger på tidligere obligatoriske kurs gitt ved instituttet.

Innhold: Hovedprinsipper for føring av et finansregnskap med åpning av regnskapet, bokføring av transaksjoner og avslutning av regnskapet mot resultat og balanse. De sentrale lovbestemmelser og retningslinjer knyttet til finansregnskapet. Regnskapsanalyse med resultat- og finansieringsanalyse. Kapitalbehovsberegninger. De grunnleggende prinsipper for oppstilling av et konsernregnskap. Internregnskap med kostnadsanalyse, kostnadsfordeling, kalkulasjon i ulike produksjonssammenhenger og med grunnlag i aktivitetsanalyse. Kostnader i samband med markeds- og produksjonsbeslutninger. Introduksjon til investeringsplanlegging med nåverdi og andre analysemodeller, samt virkninger av skatt og inflasjon. Utvikling av budsjettssystemer med hovedbudsjett, fleksible budsjetter, og avviksanalyse. Kontroll gjennom organisering og desentralisering.

Undervisningsform: Forelesninger, øvinger og selvstudier. Noe av øvingsarbeidet vil foregå i datasal. Alle øvinger gjennomføres i mindre grupper.

Kursmaterieill: Oppgis ved semesterstart.

Eksamensform: Skriftlig.

SIS1010 MIKROØKONOMI OG OPT
Mikroøkonomi og optimering
Microeconomics and Optimization

Faglærer: Professor Bjørn Nygreen

Førsteamanuensis Olav Fagerlid

Koord.: Professor Bjørn Nygreen

Uketimer: Høst: 4F + 4Ø + 4S = 2,5Vt

Tid: Høst: F ma 10-12 KJEL1

Ø ma 12-14 KJEL1

on 10-12 KJEL1

to 14-16 -

Eksamen: 15. desember

Hjelpemidler: B2

Øvinger: O

Karakter: TE

Mål: Målet er å gi studentene forståelse for bruk av modeller i forbindelse med formulering og løsning av teknisk-økonomiske planleggingsproblemer.

Forutsetning: Emnet bygger på den obligatoriske undervisningen i matematikk, statistikk, data for sivilingeniørstudentene og på emnet SIS1005 Regnskap og budsjettering.

Innhold: Mikroøkonomisk teori (modeller) for konsumentenes etterspørsel (nytteteori), bedriftens tilbud (produksjonsteori) og for hvordan tilpasningen blir mellom bedrifter og konsumenter under ulike markedsformer (frikonkurrans, monopol og oligopol). Spillteori. Formulering og løsning av teknisk-økonomiske beslutningsproblemer som matematiske optimeringsproblemer. Bruk av kommersiell programvare til løsning av slike beslutningsproblemer.

Undervisningsform: Forelesninger, øvinger på og utenfor datasal. Dataøvingene skal gjennomføres i små grupper.

Kursmaterieill: Oppgis ved semesterstart.

Eksamensform: Skriftlig.

SIS1015 INVESTERINGSANALYSE
Investeringsanalyse og beslutningsteori
Investments and Decisions under Uncertainty

Faglærer: Professor Stein W. Wallace

Førsteamanuensis Marielle Christiansen

Koord.: Professor Stein W. Wallace

Uketimer: Vår: 4F + 4Ø + 4S = 2,5Vt

Tid: Vår: F on 08-10 KJEL1

Ø on 10-11 KJEL1

to 08-10 KJEL1

fr 16-19 -

Eksamen: 29. mai

Hjelpemidler: B2

Øvinger: O

Karakter: TE

Mål: Målet er å utvikle kunnskaper og ferdigheter for gjennomføring av investeringsanalyser. Det legges vekt på å opparbeide forståelse for betydningen av usikkerhet i beslutningssammenheng.

Forutsetning: Emnet bygger på emne SIS1010 Mikroøkonomi og optimering, og de emnene dette bygger på.

Innhold: Emnet behandler deterministisk teori og metode for vurdering av investeringsprosjekters lønnsomhet. Videre gis det grunnleggende innføring i analyse av usikkerhet i investeringsprosjekter, deriblant modeller for prising av risiko, nytteteori, opsjonsteori, og bruk av beslutningstrær og dynamisk programmering. I tillegg behandles formulering og praktisk løsning av investeringsmodeller med kommersiell programvare.

Undervisningsform: Forelesninger, øvinger og prosjekter.

Kursmaterieill: Oppgis ved semesterstart.

Eksamensform: Skriftlig.

SIS1025 BEDRIFTSADM 1**Bedriftsadministrasjon 1 - Markedsføringsledelse
Business Management 1 - Marketing Management**

Faglærer: Førsteamanuensis Arve Pettersen
Førsteamanuensis Øystein Moen

Koord.: Førsteamanuensis Arve Pettersen

Uketimer: Høst: 4F + 4Ø + 4S = 2,5Vt

Tid: Høst: F to 08-10 KJEL2
fr 12-14 KJEL2

Ø ma 17-19 KJEL2
on 17-19 KJEL2

Eksamen: - Hjelpemidler: -

Øvinger: O Karakter: TØ

Mål: Gi en innføring i markedsføring.

Forutsetning: Emne SIS1001 Organisasjon og miljø.

Innhold: Kurset starter med en introduksjon til markedsorientert strategisk ledelse. Deretter sees det på markedsføringens rolle i bedriften og analyse av markedsmuligheter med vekt på etterspørselsforhold, omgivelser og kunders kjøpsadferd. Utvikling av markedsstrategier gjennom differensiering, posisjonering og relasjonsbygging fokuseres videre, i tillegg til utvikling av markedsplaner med distribusjons-, pris-, kommunikasjons- og produktpolitikk. Bruk av informasjonsteknologi i markedsarbeidet tas også opp.

Undervisningsform: Evaluering er basert på innlevert prosjekt.

Kursmaterieill: Oppgis ved semesterstart.

Eksamensform: Øvinger.

SIS1030 BEDRIFTSADM 2**Bedriftsadministrasjon 2 - Prosjektorganisering og entreprenørskap
Business Management 2 - Project Organization and Entrepreneurship**

Faglærer: Førsteamanuensis Bjørn Otto Elvenes
Professor Sigmund J. Waagø

Koord.: Førsteamanuensis Bjørn Otto Elvenes

Uketimer: Vår: 4F + 4Ø + 4S = 2,5Vt

Tid: Vår: F ma 08-10 KJEL1
fr 12-14 KJEL2

Ø ti 16-18 KJEL2
fr 14-16 KJEL1

Eksamen: 2.mai Hjelpemidler: B2

Øvinger: O Karakter: TE

Mål: Kurset skal gi et kunnskapsmessig grunnlag for å organisere og lede prosjekter. Som en vesentlig del fokuseres på nyetableringsprosjekter.

Forutsetning: Eksamen i emne SIS1025 Bedriftsadministrasjon 1 - Markedsføringsledelse, eller tilsvarende forkunnskaper.

Innhold: Prosjekters egenart og bruksområde generelt, prosesser fra behov til spesifikasjon, prosjektets organisering, styringsfilosofi, relasjon til baseorganisasjonen, konfliktløsning og ledelse. Etableringsprosjekter i form av planlegging, start og utvikling av teknologibaserte foretak, herunder organisering og teamsammensetning, kilder for idésøk, konseptutvikling, teknologitestning, behovsidentifikasjon, kommersialiseringsstrategier, beskyttelse av opphavsrett, selskapsformer, finansieringskilder, utforming av forretningsplan og suksessfaktorer.

Undervisningsform: Forelesninger og gruppebasert øvingsopplegg med omfattende bruk av case. 2/3 av øvingene må være godkjent før eksamen.

Kursmaterieill: Oppgis ved semesterstart.

Eksamensform: Skriftlig.

SIS1040 HMS 1**Helse, miljø og sikkerhet - Ikke-industrielle arbeidsplasser
Safety, Health and Environment - Non-Industrial Work Environment**

Faglærer: Professor Rolf Westgaard
Førsteamanuensis Olav Bjørseth

Koord.: Professor Rolf Westgaard

Uketimer: Høst: 4F + 4Ø + 4S = 2,5Vt

Tid: Høst: F ma 11-13 KJEL3
ti 11-13 KJEL3

Ø ti 13-15 KJEL3
fr 08-10 -

Eksamen: - Hjelpemidler: -

Øvinger: O Karakter: TØ

Mål: Emnet presenterer viktige fysisk-kjemiske arbeidsmiljøfaktorer hvor sammenhengen mellom problemer på ikke-industrielle arbeidsplasser og basale arbeidsfysiologiske, ergonomiske og yrkes-hygieniske forhold påvises.

Forutsetning: Emnet er obligatorisk for studentene ved studieretningen Helse, miljø og sikkerhet. Andre kan delta etter avtale med faglærer. Maks. antall er 28.

Innhold: Emnet legger vekt på å gi praktisk innsikt i arbeidsfysiologiske, ergonomiske og yrkeshygieniske forhold i ikke-industrielle miljøer. Det vil bli gjennomført ekskursjoner til utvalgte bedrifter, samt laboratorieøvinger som belyser basale årsaksmekanismer til helseeffekter. Opplæring i bruk av utstyr til å kartlegge miljøene inngår også. Det utføres en gruppebasert semesteroppgave som vil gi praktisk erfaring med kartlegging av fysisk-kjemiske arbeidsmiljøfaktorer i et kontormiljø eller lignende ikke-industrielt miljø.

Undervisningsform: Forelesninger, laboratorieøvinger og semesteroppgave. Evaluering er basert på semesteroppgave.

Kursmaterieill: Oppgis ved semesterstart.

Eksamensform: Øvinger.

SIS1045 HMS 2

Helse, miljø og sikkerhet - Industrielle arbeidsplasser

Safety, Health and Environment - Industrial Work Environment

Faglærer: Professor Rolf Westgaard

Førsteamanuensis Olav Bjørseth

Koord.: Førsteamanuensis Olav Bjørseth

Uketimer: Vår: 4F + 4Ø + 4S = 2,5Vt

Tid: Vår: F ma 10-12 KJEL4

Ø ma 12-14 KJEL4

ti 10-12 KJEL4

to 10-12 KJEL4

Eksamen: 23.mai

Hjelpemidler: A1

Øvinger: O Karakter: TE

Mål: Emnet gir studentene innsikt i arbeidsfysiologiske, ergonomiske, yrkeshygieniske og yrkes-medisinske problemer i industrielle arbeidsmiljø.

Forutsetning: Emne SIS1040 Helse, miljø og sikkerhet 1 eller likeverdige forkunnskaper. Emnet er obligatorisk for studentene ved studieretningen Helse, miljø og sikkerhet. Andre kan delta etter avtale med faglærer. Maks. antall er 28.

Innhold: Emnet gir praktisk innsikt i arbeidsfysiologiske, ergonomiske og yrkeshygieniske forhold i industrielle miljøer. Emnet skal ved eksempler og teori belyse metodikk for identifisering og kartlegging av fysisk-kjemiske arbeidsmiljøfaktorer, og studentene skal utføre en gruppebasert semesteroppgave med kartlegging av slike forhold på en arbeidsplass. Øving i bruk av utstyr for slike undersøkelser vil bli gitt i laboratoriet.

Undervisningsform: Forelesninger og laboratorieøvinger.

Kursmaterieill: Oppgis ved semesterstart.

Eksamensform: Muntlig.

SIS1050 HMS 3

Helse, miljø og sikkerhet - Sikkerhetsteknikk

Safety, Health and Environment - Safety Technology

Faglærer: Professor Jan Hovden

Professor II Urban Kjellèn

Koord.: Professor II Urban Kjellèn

Uketimer: Vår: 4F + 4Ø + 4S = 2,5Vt

Tid: Vår: F ti 08-10 KJEL4

Ø to 08-10 KJEL4

on 08-10 KJEL4

fr 10-12 KJEL4

Eksamen: 2.juni

Hjelpemidler: A1

Øvinger: O Karakter: TE

Mål: Emnet skal gi kunnskap om metoder og verktøy for systematisk og effektivt forebyggende HMS-arbeid i industrielle organisasjoner.

Forutsetning: Emne SIS1040 Helse, miljø og sikkerhet 1 eller likeverdige forkunnskaper. Emnet er obligatorisk for studentene på studieretningen Helse, miljø og sikkerhet. Andre kan delta etter avtale med faglærer. Maks. antall er 30.

Innhold: Emnet vil gjennomgå metoder og systematikk for kartlegginger, beslutninger og håndtering av risikofaktorer i arbeidslivet. Emnet vil se på tiltak, oppfølging og kontroll. Selv om dette gjelder hele HMS-feltet, vil det sentrale fokus i emnet ligge på sikkerhet i forhold til yrkesulykker. Emnet gir en innføring i:

Ulykkesteori og modeller, systemanalytisk HMS-tenkning, HMS-styring, informasjonssystemer og beslutningsstøtte, inkl. økonomiske aspekter. Metoder for kartlegging og evaluering av sikker atferd, jobbsikkerhetsanalyser og "human factors" og informasjonsergonomi i forhold til sikkerhetsproblemer i komplekse sosio-tekniske systemer.

Undervisningsform: Forelesninger, kollokvier, semesteroppgave som inkluderer feltarbeid i industriell virksomhet.

Kursmaterieill: Oppgis ved semesterstart.

Eksamensform: Skriftlig.

SIS1070 TEKNOLOGILEDELSE 1

Teknologiledelse 1 - Prosjektorganisering og prosjektøkonomi

Technology Management - Project Organizing and Investment Analysis

Faglærer: Førsteamanuensis Bjørn Otto Elvenes

Førsteamanuensis Finn Müller

Koord.: Førsteamanuensis Bjørn Otto Elvenes

Uketimer: Høst: 4F + 4Ø + 4S = 2,5Vt

Tid: Høst: F ti 10-12 H3

Ø to 10-14 H3

on 08-10 H3

Eksamen: 3.desember

Hjelpemidler: B2

Øvinger: O

Karakter: TE

Mål: Kurset gir en grunnleggende innføring i organisatoriske, ledelsesmessige og økonomiske problemstillinger og utfordringer ved prosjektarbeid.

Forutsetning: Ingen.

Innhold: Prosjektorganisering: Herunder strategisk bedriftsledelse og organisering av bedriftens samlede prosjektvirksomhet, prosjekttyper og organisasjonsmodeller for enkeltprosjekter, suksessfaktorer ved prosjektgjennomføring; sammensetning, ledelse og effektive arbeidsmåter i prosjektteam, systematisk erfaringsoverføring og kontinuerlig forbedring av prosjektvirksomhet. Prosjektøkonomi: Herunder økonomifaglig grunnlag for lønnsomhetsvurdering av prosjekt, effekter av prisvariasjon og beskatning ved prosjektvirksomhet, sammenheng mellom investerings- og finansieringsmuligheter, problem ved beregning av avkastningskrav på investeringer.

Undervisningsform: Forelesninger, øvinger og selvstudium. Øvinger gjennomføres hovedsakelig i grupper. Det vil bli avholdt obligatoriske øvinger, hvorav $\frac{3}{4}$ skal være godkjent innen hver av hovedtemaene prosjektorganisering og prosjektøkonomi.

Kursmaterieill: Oppgis ved semesterstart.

Eksamensform: Skriftlig.

SIS1080/

SVS0001 MILJØ/RESSURSØKONOMI

Miljø- og ressursøkonomi

Environmental Resource Economy

Faglærer: Førsteamanuensis Anders Skonhoft

Uketimer: Høst: 4F + 8S = 2,5Vt

Tid: Høst: F ma 10-12 KJEL4

fr 15-17 KJEL4

Eksamen: 27.november

Hjelpemidler: C1

Øvinger: O

Karakter: TE

For studenter ved Industriell økologi.

Mål: Målet er å gi studentene innsikt i miljø- og ressursøkonomiske kriterier som brukes for å vurdere (investerings)prosjekt med betydelige konsekvenser for miljøet. Kurset skal også gi studentene innsikt i kostnader og gevinster knyttet til miljømotiverte reguleringstiltak.

Forutsetning: Emnet bygger på den obligatoriske undervisning i økonomi og matematikk for sivilingeniører.

Innhold: Temaer som vil stå sentralt: Etikk - hvordan veie dagens behov mot framtidige generasjoners behov? Hva skal vi mene med bærekraftig utvikling. Prinsippene for samfunnsøkonomisk analyse. Offentlig regulering når og hvorfor? Effektiv utnyttelse av miljøressurser. Teorien for optimal utnyttelse av ikke-fornybare og av fornybare ressurser. Forurensningskontroll - hvorfor og hvordan? Verdisetting av miljøressurser. Internasjonale miljøproblem og kontrolltiltak. Metoder for miljøregnskap.

Undervisningsform: Forelesninger og større øvinger som forutsetter at studentene setter seg inn i aktuelle miljøpolitiske problemstillinger. Emnet forutsetter dessuten at studentene presenterer deler av pensum i plenum. Studentoppgavene baseres på gruppearbeid.

Kursmaterieill: Oppgis ved semesterstart.

Eksamensform: Skriftlig.

SIS1082 MILJØ OG SIKKERHET

Miljø- og sikkerhetsledelse i forvaltning og næringsliv Environmental and Safety Management

Faglærer: Professor Annik Magerholm Fet
Professor Jan Hovden

Koord.: Professor Annik Magerholm Fet

Uketimer: Vår: 2F + 4Ø + 6S = 2,5Vt

Tid: Vår: F ma 08-09 KJEL5
fr 08-09 KJEL5

Ø ma 09-10 KJEL5

on 17-19 KJEL5

fr 09-10 KJEL5

Eksamen: 19.mai

Hjelpemidler: A1

Øvinger: O Karakter: TE

For studenter ved Industriell økologi.

Mål: Emnet skal i et ledelsesperspektiv gi kunnskaper om hvordan bedrifter og virksomheter utøver miljø- og sikkerhetsarbeid.

Forutsetning: Ingen.

Innhold: Emnet gir en innføring i mål, strategier, virkemidler og organisering av et systematisk sikkerhets- og miljøarbeid i virksomheter og på samfunnsnivå. Med utgangspunkt i lovverk, internasjonale avtaler og standarder legger emnet vekt på akseptkriterier og systemer for styring og kontroll. I tillegg vurderes miljø- og sikkerhetsstyring i forhold til marked og kunder. Dette blir diskutert i forhold til risikokommunikasjon og beslutningsproblematikk innen området. Emnet tar opp utvikling, implementering og evaluering av systemer for miljø- og sikkerhetsledelse, bl.a. gjennom revisjonsmetodikk og i forhold til prinsipper for organisasjonsutvikling. Dette omfatter ulike beslutningsstøtteverktøy som standardiserte miljø- og sikkerhetsstyringssystemer (ISO14000, EMAS, Internkontroll av HMS), konsekvensanalyser, revisjons-systemer m.fl.

Undervisningsform: Forelesninger og øvingsopplegg, for eksempel semesteroppgave, bruk av software, bedriftsundersøkelse. Øvingsopplegget og delvis forelesningene kan tilpasses beslektede emner og deltakernes studielinjer.

Kursmaterieill: Oppgis ved semesterstart.

Eksamensform: Skriftlig.

SIS1084 MILJØKUNNSKAP

Miljøkunnskap og yrkeshygiene Environmental Science and Occupational Hygiene

Faglærer: Amanuensis John Hermansen
Førsteamanuensis 2 Kristian Svendsen

Koord.: Amanuensis John Hermansen

Uketimer: Vår: 4F + 8S = 2,5Vt

Tid: Vår: F fr 12-16 S3

Eksamen: 11.mai

Hjelpemidler: A1

Øvinger: O

Karakter: TE

For studenter ved Industriell økologi.

Mål: Emnet formål er å gi kunnskaper i økologi og effekter av naturinngrep og helse, miljø og sikkerhet knyttet til industriell virksomhet og innemiljø.

Forutsetning: Ingen.

Innhold: Emnet har to hoveddeler:

a) Helse, miljø og sikkerhet (HMS), som behandler utformingen av det fysiske arbeidsmiljøet og vekselvirkningen mellom mennesket og fysisk-kjemiske arbeidsmiljøfaktorer. Dette omfatter yrkeshygiene og yrkeshygieniske problemstillinger. Særlig legges vekt på forhold i arbeidslivet og i innemiljøet som kan medføre helsesvikt hos yrkesutøvere og hvilke sikkerhets- og eliminasjonstekniske tiltak som kan hindre slike plager. Metoder for problemidentifisering i det forebyggende HMS-arbeidet i bedriften gjennomgås, og hvordan slike utslipp og avfall kan reduseres og kontrolleres gjennom systematisk HMS-arbeid.

b) Økologi og effekter av våre naturinngrep.

Først behandles de økologiske grunnemnene som økosystemets oppbygging og funksjon, biokjemiske kretsløp og produksjon, økologiske nisjer og toleranse, populasjonsøkologi, dynamikk/likevekt, suksisjon og biologiske mangfold. Deretter behandles naturens tålegrenser og effekter av våre naturinngrep som utslipp, forsuring, eutrofiering, miljøgifter, spredning av organismer, endring av landskap og økosystem.

Undervisningsform: Forelesninger og gruppebasert semesteroppgave. Det kan også være aktuelt med laboratorieoppgaver. Forelesninger og øvingsopplegg kan delvis tilpasses beslektede emner og deltakernes studielinjer.

Kursmaterieill: Oppgis ved semesterstart.

Eksamensform: Skriftlig.

92005 BEDRIFTSØKONOMI 2

Bedriftsøkonomi 2: Økonomisk risiko og finansiell planlegging

Corporate finance

Faglærer: Professor Dominicus van der Wijst

Uketimer: Høst: 3F + 1Øu + 1Øs + 2D = 10Bt

Tid: Høst: F ma 09-11 KJEL3 Ø fr 11-12 KJEL3
fr 10-11 KJEL3

Eksamen: 10.januar Hjelpemidler: C1 Øvinger: O Karakter: TE

Mål: Emnet tar opp teori og metoder som angår finansiell analyse og økonomisk risiko med sikte på å utvikle kunnskap og ferdigheter for gjennomføring av økonomiske analyser under hensyn til risiko og risikostyring.

Forutsetning: Bygger på emne 92004 Bedriftsøkonomi 1 og 92031 Operasjonsanalyse 1 (se studieplan for 1998/99) og undervises for studentene ved Industriell økonomi og teknologiledelse.

Innhold: Innføring i økonomiske beslutningskriterier under usikkerhet. Bedriftsfinansiering og finansiell risiko. Porteføljeteori og kapitalverdimodellen. Innføring i opsjonsteori. Investeringsanalyse under usikkerhet med utgangspunkt i kapitalmarkedsteori. Finansiell risiko og finansiell planlegging.

Undervisningsform: Forelesninger, individuelle øvinger og gruppeøvinger. Regneøvinger vil i stor utstrekning bli basert på bruk av PC-programvare.

Kursmaterieill: R.A. Brealey & S.C. Myers: Principles of Corporate Finance, fifth edition, McGraw-Hill, Inc. New York, part 2-11, 1996.

Supplerende materiale.

Eksamensform: Skriftlig.

92008 BEDRIFTSØKONOMI 3

Bedriftsøkonomi 3: Økonomisk styring

Corporate planning and modelling

Faglærer: Professor Dominicus van der Wijst

Uketimer: Vår: 3F + 1Øu + 1Øs + 2D = 10Bt

Tid: Vår: F on 10-11 B-049 Ø on 11-12 B-049
to 10-12 B-049

Eksamen: 16.mai Hjelpemidler: C1 Øvinger: O Karakter: TE

Mål: Emnet behandler økonomisk teori og metoder med sikte på å utvikle kunnskap og ferdigheter for bedriftsøkonomisk planlegging og styring.

Forutsetning: Bygger på emne 92005 Bedriftsøkonomi 2 og 92031 Operasjonsanalyse 1 (se studieplan for 1998/99) og undervises for studenter ved Industriell økonomi og teknologiledelse.

Innhold: Budsjettssystemer og finansielle foretaksmodeller til bruk for styringsformål. Desentralisert styring og bestemmelse av interne avregningspriser. Innføring i prinsipal-agent teori og bruk av incentiver for styringsformål. Flermålsplanlegging. Valutastyring.

Undervisningsform: Forelesninger, frivillige individuelle øvinger og gruppeøvinger. Det legges vekt på en tverrfaglig behandling av problemene med særlig referanse til operasjonsanalytiske metoder og organisasjonsfag. Regneøvingene vil i stor utstrekning bli basert på bruk av PC-programvare.

Kursmaterieill: Oppgis ved semesterstart.

Eksamensform: Skriftlig.

Innhold: Lokaliseringsplanlegging. Aggregert produksjonsplanlegging. Lagerholdsøkonomi og materialstyring. Sekvensplanlegging. Styring av store prosjekt. Planlegging av nettverk for telekommunikasjon.

Undervisningsform: Forelesninger, obligatoriske regne- og EDB-øvinger.

Kursmaterieill: Oppgis ved semesterstart.

Eksamensform: Muntlig.

92043 ØKONOMI PROSJ
Økonomi, prosjektarbeid
Economics, project work

Faglærer: Førsteamanuensis Marielle Christiansen

Uketimer: Høst: 2Øu + 4Øs = 6Bt

Vår: 2Øu + 16Øs = 18Bt

Tid: Høst: Ø on 13-15 EL4

Vår: Ø ma 12-14 B-041

Eksamen: - Hjelpemidler: -

Øvinger: O Karakter: TØ

Mål: Emnet tar sikte på å gi studentene mulighet til å bearbeide et større praktisk og/eller teoretisk planleggingsproblem.

Forutsetning: At studentene går ved Industriell økonomi og teknologiledelse og velger en av de økonomiske emnekombinasjonene.

Innhold: Oppgaven kan i hovedsak ta to former. Den ene muligheten er å formulere og bearbeide en teknisk-økonomisk problemstilling i tilknytning til en bedrift eller offentlig etat. Den andre muligheten er å analysere og beskrive en teoretisk eller prinsipiell problemstilling. Prosjektarbeidet danner som hovedregel utgangspunkt for senere hovedoppgave. Oppgavene vil fortrinnsvis ligge innenfor områder med pågående forskningsvirksomhet ved Institutt for industriell økonomi og teknologiledelse eller SINTEF Økonomi og logistikk.

Undervisningsform: Arbeidet kan utføres individuelt eller i små grupper.

Kursmaterieill: Oppgis ved valg av oppgave.

Eksamensform: Øvinger.

92063 INDUSTRIELL ØKONOMI
Industriell økonomi
Industrial economics

Faglærer: Førsteamanuensis Olav Fagerlid

Uketimer: Høst: 3F + 1Øu + 1Øs + 2D = 10Bt

Tid: Høst: F to 10-11 KJEL4

Ø to 11-12 KJEL4

fr 12-14 KJEL4

Eksamen: 30.november Hjelpemidler: C1

Øvinger: O Karakter: TE

Mål: Emnet skal gi innsikt i økonomisk teori knyttet til markedstilpasning og strategiske valg. Det legges vekt på å analysere samspillet mellom ulike konkurransebetingelser (markedsstruktur, markedsorganisering) og bedriftsadfærd.

Forutsetning: Bygger på emne 92006 Mikroøkonomi (se studieplan for 1998/99).

Innhold: Eksempel på tema: Horisontal og vertikal produkt differensiering. Monopol og produktkvalitet. Hvordan virker ufullkommen kunnskap om pris og kvalitet inn på foretakenes markedsstrategi? Prisdifferensiering med spesiell vekt på valg av tariffen f.eks. for infrastrukturbaserte tjenester. Priskonkurranse og samarbeid. Reklameinnsats og FOU som virkemiddel i konkurransen om markedsandeler.

Undervisningsform: Denne er avhengig av antall studenter. Dersom det lar seg gjøre legges det opp til en seminarform. Deltakerne må være forberedt på å presentere deler av stoffet selv.

Kursmaterieill: Jean Tirole: The Theory of Industrial Organization.

Eksamensform: Muntlig.

92065 PETROLEUMSØKONOMI
Petroleumsøkonomi og prosjektevaluering
Petroleum- and engineering economics

Faglærer: Amanuensis Ivar Frihagen

Uketimer: Høst: 3F + 1Øu + 1D = 8Bt

Tid: Undervisningstid og sted etter avtale

Eksamen: - Hjelpemidler: C1

Øvinger: F Karakter: TE

Mål: Kurset vil gi studentene en innføring i sentrale petroleumsøkonomiske problemstillinger sett fra oljeproducentenes synspunkt og fra samfunnssynspunkt. Kurset tar sikte på at studentene utvikler ferdigheter i investeringsanalyse for evaluering av prosjekters lønnsomhet og risiko.

Forutsetning: Forkunnskaper i økonomi tilsvarende pensum i emne 92020 Samfunn og bedrift 3 - Økonomi (se studieplan for 1997/98).

Innhold: Petroleumsøkonomi: En introduksjon til økonomisk teori om petroleumsressurser og markeder. Om den økonomiske betydning av samspillet mellom petroleumssektoren og andre sektorer i landets økonomi. Prosjektevaluering: De viktigste metodene for evaluering av investeringsprosjekters lønnsomhet og risiko, inklusive virkninger av skatter, prisvariasjoner og renteendringer.

Undervisningsform: Forelesninger og øvinger. Undervisningen foregår på engelsk dersom master-studenter velger emnet.

Kursmaterieill: Oppgis ved semesterstart.

Eksamensform: Skriftlig.

92520 PROSJEKTORGANISERING

Prosjektorganisering

Project organization

Faglærer: Førsteamanuensis Bjørn Otto Elvenes

Uketimer: Vår: 3F + 2Øu + 2D = 10Bt

Tid: Vår: F ti 10-11 EL6 Ø on 17-19 EL6
fr 10-12 EL6

Eksamen: 6.mai Hjelpemidler: A3 Øvinger: O Karakter: TE

Mål: Emnet tar sikte på å gi et kunnskapsmessig grunnlag for å organisere og lede prosjekter.

Forutsetning: Eksamen i emne 92510 Organisasjonslære eller 92521 Bedriftsadministrasjon 2 (se studieplan for 1998/99) eller tilsvarende forkunnskaper.

Innhold: Prosjektets egenart og bruksområder, prosessen fra behov til spesifikasjon, prosjektets styringsfilosofi, organisering av forholdet mellom prosjekt og basisorganisasjon, prosjektets interne organisering, ansvars- og myndighetsfordeling, konflikteori, prosjektledelse.

Undervisningsform: Forelesninger og gruppebasert øvingsopplegg med utstrakt bruk av case. To tredjedeler av øvingene må være godkjent før eksamen.

Kursmaterieill: Oppgis ved semesterstart.

Eksamensform: Skriftlig.

92524 INDUSTRIRETT

Industrirett

Industrial law

Faglærer: Universitetslærer Terje Skjønhal

Uketimer: Vår: 3F + 1Øu + 1Øs + 2D = 10Bt

Tid: Vår: F on 10-12 338-SII Ø fr 09-10 338-SII
fr 08-09 338-SII

Eksamen: 25.mai Hjelpemidler: A2 Øvinger: O Karakter: TE

Mål: Formålet med emnet er å gi studentene en oversikt over sentrale rettsforhold som oppstår ved industrivirksomhet.

Forutsetning: Ingen.

Innhold: Juridisk metode, kontraktsrett, sikkerhet, arbeidsmiljø, selskapsrett, finansiering, konkurs, internasjonal kontraktsrett, miljørett, åndsrett og forvaltningsrett. Det tas forbehold om endringer i innholdet.

Undervisningsform: Forelesninger, øvinger og utvidet obligatorisk oppgave.

Kursmaterieill: Lovsamling og kompendium. Pensum oppgis ved semesterstart.

Eksamensform: Skriftlig.

92526 KONTRAKTSRETT OG ADM
Kontraksrett og kontraksadministrasjon
Contract law and contract administration

Faglærer: Universitetslærer Terje Skjønhal

Uketimer: Vår: 3F + 1Øu + 1Øs + 2D = 10Bt

Tid: Vår: F on 08-10 329-SII Ø to 13-14 329-SII
 to 12-13 329-SII

Eksamen: 26.mai Hjelpemidler: A2 Øvinger: O Karakter: TE

Mål: Gi studentene oversikt over kontraksretten og innsyn i kontraksbestemmelser innenfor enkelte fagområder for derigjennom å bevisstgjøre studentene på problemer som må løses i bedriften i forbindelse med kontraksforhandlinger, kontraksforberedelse og kontraksadministrasjon.

Forutsetning: Ingen.

Innhold: Alminnelig avtale- og kontraksrett. Spesielle kontrakter innenfor finansiering, entrepriser (NS 3430), alminnelig kjøpsrett, fabrikkkontrakter (NF-92), lisenskontrakter m.fl. Internasjonale kontraksforhold vil bli behandlet. Kontraksforberedelse. Kontraksforhandlinger. Kontraksadministrasjon. Det tas forbehold om endringer i innholdet.

Undervisningsform: Forelesninger, øvinger og utvidet obligatorisk oppgave.

Kursmaterieill: Lovsamling og kompendium. Pensum oppgis ved semesterstart.

Eksamensform: Skriftlig.

92527 INNOVASJ/INF LEDELSE
Innovasjons- og informasjonsledelse
Management of innovation

Faglærer: Professor Sigmund J. Waagø

Uketimer: Høst: 2F + 4Øu + 2D = 10Bt

Tid: Høst: F on 15-17 KJEL5 Ø ti 13-17 EL4

Eksamen: 15.januar Hjelpemidler: A2 Øvinger: O Karakter: TE

Mål: Målsettingen med kurset er å gi studentene en innføring i sentrale prosesser og metoder omkring innovasjon, produktutvikling og informasjonsledelse i organisasjoner.

Forutsetning: Emne 92540 Bedriftsadministrasjon 1, 92521 Bedriftsadministrasjon 2 eller 92552 Markedsorientert produktutvikling og intraprenørskap (se studieplan for 1998/99) eller tilsvarende kunnskaper.

Innhold: Kurset omfatter innovasjonsprosessen med sikte på utvikling av nye forretningsområder og anvendelse av nye informasjons- og kommunikasjonssystemer. Kurset tar opp temaer som innovasjon i organisasjoner, intraprenørskap, bedriftssamarbeid om utviklingsoppgaver, planlegging, organisering og ledelse av produktutviklingsprosjekter og systemer for informasjons- og kommunikasjonsteknologi. Temaene behandles i lys av teori om kommunikasjons- og beslutningsprosesser.

Undervisningsform: Forelesninger og obligatorisk øvingsopplegg.

Kursmaterieill: Oppgis ved semesterstart.

Eksamensform: Skriftlig.

92529 BEDRIFTSETBLERING
Bedriftsetablering
Business startup

Faglærer: Professor Sigmund J. Waagø

Uketimer: Vår: 2F + 4Øu = 8Bt

Tid: Vår: F ti 10-12 326-SII Ø ma 17-19 326-SII
 fr 10-12 326-SII

Eksamen: - Hjelpemidler: - Øvinger: O Karakter: TØ

Emnet er primært et tilbud til studenter ved sivilingeniørfakultetene.

Mål: Formålet med emnet er å gi innsikt i sentrale problemer, metoder og informasjonskilder relevant for start og utvikling av teknologibasert virksomhet. Kurset er spesielt beregnet på studenter og dr.-kandidater som har en idé som de ønsker utviklet kommersielt.

Forutsetning: Ingen.

Innhold: En viktig del av emnet er å utarbeide en konkret forretningsplan for utvikling av egen idé til en forretningsmessig mulighet. Man vil gjennom kurset belyse temaer som markedsanalyser, teknologisk verifikasjon, økonomianalyser og budsjettering, finansiering og organisering.

Undervisningsform: Emnet inneholder obligatorisk semesteroppgave som teller 100% av total-karakteren.

Kursmaterieill: Oppgis ved semesterstart.

Eksamensform: Øvinger.

92531 STRAT LED OG IND UTV
Strategisk ledelse og industriutvikling
Strategic management and industrial development

Faglærer: Professor Olav Solem

Uketimer: Vår: 3F + 1Øu + 1Øs + 2D = 10Bt

Tid: Vår: F ma 08-09 F4 Ø ma 09-10 F4
 ti 12-14 EL2

Eksamen: - Hjelpemidler: - Øvinger: O Karakter: TØ

Mål: Formålet med emnet er å meddele kunnskaper om sentrale begreper, problemer og metoder i forbindelse med den overordnede og langsiktige ledelse og planlegging av bedrifters virksomhet. Det vil bli lagt vekt på en helhetlig framstilling av bedrifters ledelses- og planleggingsproblemer.

Forutsetning: Emne 92521 Bedriftsadministrasjon 2 (se studieplan for 1998/99) eller likeverdige forkunnskaper.

Innhold: Historisk utvikling på området. Forandringsbehov. Omstilling og tilpasning til skiftende miljøbetingelser. Idegrunnlag, bedriftskultur. Systematikk og metoder for strategisk ledelse og planlegging. Formulering, iverksetting og kontroll av strategi. Organisering av den strategiske virksomhet. Ledelses- og organisasjonsmessige problemer ved iverksetting av nye strategier. Internasjonalisering.

Undervisningsform: Forelesninger og øvingsarbeid. Emnet inneholder et obligatorisk øvingsopplegg som teller 100% av karakteren.

Kursmaterieill: Kompendier, artikkelsamling, video, lærebok. Pensum oppgis ved semesterstart.

Eksamensform: Øvinger.

92532 LOGISTIKKLEDELSE
Logistikkledelse
Logistics management

Faglærer: Professor Olav Solem

Uketimer: Høst: 3F + 1Øu + 1Øs + 2D = 10Bt

Tid: Høst: F on 08-10 EL4 Ø to 15-16 EL4
 to 14-15 EL4

Eksamen: - Hjelpemidler: - Øvinger: O Karakter: TØ

Mål: Formålet med emnet er å gi en integrert framstilling av begreper, metoder, teorier og perspektiv som er sentrale i en bedrifts logistiske/materialadministrative problemstillinger. Innføringen i fagområdet gis fra et ledelsessynspunkt. Strategiske aspekter og samordningsbehov mellom materialforsyning, produksjon og fysisk distribusjon fokuseres.

Forutsetning: Emne 92521 Bedriftsadministrasjon 2 (se studieplan for 1998/99) eller likeverdige kunnskaper.

Innhold: Historisk utvikling av fagområdet, materialadministrative aktiviteter og funksjoner, herunder innkjøp, lager, tilvirkning, salg og distribusjon/transport. Produktivitet. Kapitalrasjonalisering. Verdi-skapningskjeden. Styringspyramiden. Horisontale og vertikale samordningsmekanismer. Logistikk som strategisk virkemiddel. Material- og produksjonsstyringsfilosofier. Materialforsyning og leverandør-samarbeid. Materialadministrativt forandringsarbeid. Internasjonal logistikk.

Undervisningsform: Forelesninger og øvingsarbeid. Emnet inneholder et obligatorisk øvingsarbeid som teller 100% av karakteren.

Kursmaterieill: Kompendium, video, lærebok. Pensum oppgis ved semesterstart.

Eksamensform: Øvinger.

92536 IND MARKEDSFØRING
Industriell markedsføring
Industrial marketing

Faglærer: Professor II Gunnar E. Wille

Uketimer: Høst: 3F + 1Øu + 1Øs + 2D = 10Bt

Tid: Undervisningstid og sted etter avtale

Eksamen: 13. desember

Hjelpemidler: B1

Øvinger: O

Karakter: TEØ

Mål: Målet er å gi studentene en forståelse for markedsføringens nødvendige sentrale plass i virksomheten. Det skal skapes en forståelse for de sentrale problemstillinger innenfor industriell markedsføring. Evne til selvstendig analyse og teorianvendelse skal utvikles.

Forutsetning: Bygger på emne 92540 Bedriftsadministrasjon 1 og 92521 Bedriftsadministrasjon 2 (se studieplan for 1998/99).

Innhold: Karakteristiske trekk i etterspørselsstrukturen. Samvirket mellom markedets behov og virksomhetens mulige komparative fortrinn, beslutningskriterier og nytteevaluering. Karakteristikk av forskjellige typer markedsprosesser; tjenester og kapitalvarer. Innkjøpsprosesser og innkjøpsvurdering som grunnlag for salgsplanlegging. Forberedelse for markedsføring og salgsplanlegging: Problem-løsningsmatrise, kartlegging av kjøpesenter og utarbeidelse av handlingsrettede salgsplaner. Strategivurderinger og utarbeidelse av tilbud samt prosjektsalg. Vurdering av et markedssegments nytteverdi, analyse av et produkts komparative fortinn og posisjonering på markedsplassen. Samvirkning FoU og markedsføring. Den totale prosess fra "god ide til kommersialisert produkt". Særlige problemer i tilknytning til eksportmarkedsføring. Analyseverktøy, de sentrale parametrene og deres samvirke, beslutningsprosess og utarbeidelse av planer for internasjonal forretningsutvikling.

Undervisningsform: Samlet undervisning 7 dager á 6 timer med en kombinasjon av forelesninger og øvinger. Utvidete obligatoriske oppgaver i de mellomliggende perioder, som teller 50 % av total karakter.

Kursmaterieill: G.E. Wille: Industriell markedsføring, Universitetsforlaget, 1996.

Tilleggspensum oppgis i løpet av semesteret.

Eksamensform: Skriftlig + øvinger.

92537 ERGONOMI/ARBEIDSFYS
Ergonomi og arbeidsfysiologi
Ergonomics and work physiology

Faglærer: Professor Rolf Westgaard

Uketimer: Høst: 3F + 2Øu + 2D = 10Bt

Tid: Høst: F to 12-14 KJEL4

fr 14-15 KJEL4

Ø on 10-12 KJEL4

Eksamen: -

Hjelpemidler: -

Øvinger: O

Karakter: TØ

Emnet er beregnet på studenter ved studieretningen Helse, miljø og sikkerhet.

Mål: Emnet tar sikte på å gi innsikt i hvordan arbeidsmiljøet kan tilpasses mennesket slik at belastningslidelser kan unngås.

Forutsetning: Emne 92562 Helse, miljø og sikkerhet 1 og 92561 Helse, miljø og sikkerhet 2 (se studieplan for 1998/99).

Innhold: Muskelfysiologi, fysisk arbeidskapasitet, arbeidsbelastning, sikkerhets- og risikovurderinger, arbeidsplassutforming og arbeidsstillinger og menneske/maskinkommunikasjon. Eksempler fra praktisk ergonomisk og arbeidsfysiologisk arbeid vil bli gitt i form av konkrete eksempler fra industrien.

Undervisningsform: Forelesninger og obligatorisk semesteroppgave som teller 100% av total karakteren.

Kursmaterieill: Sanders and McCormic: Human factors in engineering and design, 7th ed., McGraw-Hill.

Eksamensform: Øvinger.

92543 ORGANISASJONSUTVIKL
Organisasjonsutvikling
Organizational development

Faglærer: Professor Morten Levin

Uketimer: Høst: 3F + 2Øu + 2D = 10Bt

Tid: Høst: F ti 08-11 KJEL3

Ø on 17-19 KJEL3

Eksamen: -

Hjelpemidler: -

Øvinger: O

Karakter: TØ

Mål: Emnet skal utvikle grunnleggende innsikt i teori og praksis i organisasjonsutvikling.

Forutsetning: Kunnskaper tilsvarende emne 92510 Organisasjonslære (se studieplan for 1998/99), 92511 Organisasjonsteori (se studieplan for 1997/98) eller tilsvarende kunnskaper.

Innhold: Emnet skal gi en grunnleggende innsikt i teori og praksisformer i organisasjonsutvikling. Emnets teoretiske posisjonering er hentet fra aksjonsforskning. Dialoger på ulike arenaer blir betraktet som de grunnleggende prosesser som bidrar til læring og utvikling i organisasjoner. Videre vil medvirkning bli diskutert som en grunnleggende verdi i organisasjonsutvikling.

Undervisningsform: Emnet baserer seg i høy grad på deltakelse fra studentenes side, hvor den tradisjonelle undervisningsformen er erstattet med gruppearbeid og dialoger mellom lærer og studenter. Et større øvingsarbeid teller 100% av total karakteren.

Kursmaterieill: Oppgis ved semesterstart.

Eksamensform: Øvinger.

92547 PSYK LEDELSE OG ORG Psykologi i ledelse og organisasjon Psychology of management and organization

Faglærer: Førsteamanuensis Steinar Ilstad

Uketimer: Vår: 2F + 2Øu + 2Øs + 2D = 10Bt

Tid: Vår: F ma 08-10 338-SII

Ø on 13-15 338-SII

Eksamen: 29.mai

Hjelpemidler: A1

Øvinger: O Karakter: TE

Mål: Gi forskningskunnskapsbasert fremstilling av arbeids- og organisasjonspsykologiske temaer, som grunnlag for videre studier, forskning og praksis.

Forutsetning: Grunnleggende kunnskaper i psykologi, organisasjon og ledelse.

Innhold: Innledning, fagområdets historie, forskningsmetoder, yrkesinteresser og karriereverdier; rekruttering, seleksjon og plassering; opplæring, sosialisering og utvikling, utforming og omforming av jobber, arbeidstilfredshet, arbeidsmotivasjon, arbeidsvurdering, stress og mestring av stress, lederskap, kommunikasjon og retorikk, arbeidsgrupper og -team, forandring og utvikling i organisasjoner.

Undervisningsform: Forelesninger, gruppearbeid og øvinger (metode- og kunnskapsorienterte). Seks øvinger må være godkjent for å få adgang til eksamen.

Kursmaterieill: Arnold, Cooper, Robertson: Work Psychology, Pitman 1998.

Fisher, Sortland: Innføring i organisasjonspsykologi, Tano 1994.

Ilstad: Metodelære til faget, IØT, 2000.

Eksamensform: Skriftlig.

92548 ORG PSYK/PERS FORV Organisasjonspsykologi og personalforvaltning Organizational psychology and human resource management

Faglærer: Amanuensis Per Sletten

Uketimer: Vår: 2F + 2Øu + 2Øs + 2D = 10Bt

Tid: Vår: F ma 10-12 329-SII

Ø ti 16-18 329-SII

Eksamen: -

Hjelpemidler: -

Øvinger: O Karakter: TØ

Mål: Formålet med emnet er å gi kunnskap om samspillet mellom individ og organisasjon i arbeidsforhold, og erfaringer med personaladministrasjon.

Forutsetning: Forkunnskaper tilsvarende gjennomført emne 92511 Organisasjonsteori (se studieplan for 1997/98) eller 92510 Organisasjonslære (se studieplan for 1998/99). Maks. antall studenter på kurset er 30.

Innhold: Emnet tar for seg personalpolitikk, -planlegging, -forvaltning, -lovgiving, -økonomi, forhandlinger, helse og sikkerhet, tilrettelegging av arbeid, motivasjon og belønning, karriereutvikling, medarbeideroppfølging og -utvikling, kompetanse.

Undervisningsform: Problemorientert med forelesninger. Øvinger som teller 100% av total karakteren.

Kursmaterieill: Oppgis ved semesterstart.

Eksamensform: Øvinger.

92557 SIKKERHETSLEDELSE**Sikkerhetsledelse****Safety management**

Faglærer: Professor Jan Hovden

Uketimer: Høst: 3F + 1Øu + 3D = 10Bt

Tid: Høst: F ti 12-13 KJEL4
fr 10-12 H1

Ø ti 13-14 KJEL4

Eksamen: 17. desember

Hjelpemidler: B3

Øvinger: O

Karakter: TE

Mål: Hensikten med emnet er å gi en grundig innføring i systematisk og balansert håndtering av ulykkesrisiko i arbeidslivet og samfunnet. Emnet belyser også integrering av helse-, miljø- og sikkerhetsarbeidet (HMS).

Forutsetning: Emnet er obligatorisk for studenter ved studieretning Helse, miljø og sikkerhet. Opptak av andre studenter skjer etter søknad til instituttet. Maksimum 30 studenter vil bli tatt opp.

Innhold: Sikkerhetsfilosofi og etikk. Organisering av helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid og internasjonale rammebetingelser. Forebyggende virkemidler og tiltak rettet mot individ, organisasjon og teknologi. Risikokommunikasjon, risikobedømmelse og akseptering av risiko. Gjennom eksempelstudier blir det lagt vekt på forståelse av studentenes yrkesroller.

Undervisningsform: Forelesninger, ekskursjoner, øvinger i form av gruppearbeid.

Kursmaterieill: Oppgis ved semesterstart.

Eksamensform: Skriftlig.

92567 BEDRIFTSADM PROSJ**Bedriftsadministrasjon, prosjektarbeid****Industrial management, project work**

Faglærer: Førsteamanuensis Tim Torvatn

Uketimer: Høst: 2Øu + 6Øs = 8Bt

Vår: 2Øu + 14Øs = 16Bt

Tid: Undervisningstid og sted etter avtale

Eksamen: -

Hjelpemidler: -

Øvinger: O

Karakter: TØ

Mål: Formålet med prosjektarbeidet er å gi studentene anledning til å trenge dypere inn i noen av temaene som behandles ved videregående kurs på instituttet. Samtidig er prosjektarbeidet en innføring i vitenskapelige metoder og i skriving av vitenskapelige rapporter.

Forutsetning: Emnet er beregnet for studenter ved Institutt for industriell økonomi og teknologiledelse. Studenter fra andre institutt kan søke om å ta emnet. Det forutsettes da kunnskap tilsvarende emne 92510 Organisasjonslære (se studieplan for 1998/99) samt minimum tre andre valgbare, videregående emner ved instituttet. Det forutsettes også at disse studentene i løpet av prosjektarbeidet har minimum tre emner ved instituttet som tilsammen danner en naturlig teoretisk ramme for det prosjektarbeid som utføres. Søknadsfrist for studenter fra andre institutt er 1. mai, og instituttet vil ta med i vurderingen om det finnes tilstrekkelig veiledningskapasitet ved instituttet.

Innhold: Bedriftsadministrative prosjekter omfatter en grundig bearbeiding av temaer som inngår i minst ett av våre tre hovedområder; Industriell markedsføring og innkjøp, Innovasjon og entreprenørskap eller produksjonens organisering. Alternativt kan prosjektarbeidet utføres innenfor instituttets støtteområder dersom det finnes tilstrekkelig veiledningskapasitet og de faglige valg gjør at det kan settes sammen en fornuftig teoretisk bakgrunn.

Undervisningsform: Emnet har tre deler: Del 1 går over halve høsten og omfatter et obligatorisk metodeseminar med to øvinger som begge må være godkjent. Del 2 tar resten av høstsemesteret. Her deles studentene inn i 6 grupper etter tema. Hver gruppe møtes 2-3 ganger for å diskutere felles litteratur og for å fastsette problemstillinger for våren. Del 3 – vårsemesteret: Prosjektarbeidet utføres normalt i grupper på to eller tre personer. Disse gruppene skal selv utforme problemstilling, innhente og analysere data og skrive en rapport. Karakteren gis på grunnlag av den innleverte rapporten. Innleveringsfrist er første mandag i eksamensperioden.

Kursmaterieill: Tilpasses den enkelte oppgave.

Eksamensform: Øvinger.

92569 HMS PROSJ
Helse, miljø og sikkerhet, prosjektarbeid
Safety, health and environment, project work

Faglærer: Professor Jan Hovden

Uketimer: Høst: 2Øu + 2Øs = 4Bt

Vår: 2Øu + 18Øs = 20Bt

Tid: Undervisningstid og sted etter avtale

Eksamen: - Hjelpemidler: -

Øvinger: O

Karakter: TØ

Hovedsaklig for studenter ved Institutt for industriell økonomi og teknologiledelse.

Mål: Formålet med prosjektarbeidet er bl.a. å gi studentene anledning til å trenge dypere inn i en del av de temaer som behandles i de videregående kurs ved instituttet. Samtidig er prosjektarbeidet en innføring i vitenskapelige metoder og i skriving av vitenskapelige rapporter.

Forutsetning: For studenter fra andre fakultet kreves forkunnskaper tilsvarende emnene 92562 Helse, miljø og sikkerhet 1 og 92561 Helse, miljø og sikkerhet 2 (se studieplan for 1998/99) samt to andre valgbare emner ved fakultetet eller tilsvarende kunnskaper. Det forutsettes ellers at studenter i 4. årskurs tar emner som tilligger studieretningen Helse, miljø og sikkerhet eller tar minimum tre emner ved instituttet og slik at disse emnene teoretisk sett danner et naturlig og godt grunnlag for problemstillingene i prosjektarbeidet. Studenter fra andre fakultet som ønsker å ta prosjekt ved instituttet må ha søkt om dette innen 1. mai, og må ha det faggrunnlag som kreves. Det forutsettes at instituttet har tilstrekkelig veiledningskapasitet.

Innhold: HMS-prosjektene omfatter bearbeiding av felter som omtales i Arbeidsmiljøloven, Forurensningsloven, internkontrollforskriftene og øvrige lovverk. Prosjektene inkluderer fysiske, sikkerhetsmessige, sosiale og organisasjonsmessige forhold som er av betydning for det totale arbeidsmiljøet, innemiljøet og det ytre miljø. Viktige deler er arbeidsfysiologi, ergonomi, yrkeshygiene, sikkerhets- og risikospørsmål, psykososiale miljøfaktorer, personalforvaltning, miljøforvaltning og helse-, miljø- og sikkerhetsledelse.

Undervisningsform: Prosjektene utføres vanligvis i nær tilknytning til forskningsarbeider som utføres ved instituttet. Hver student utfører normalt sitt prosjektarbeid som medlem av en gruppe. Prosjektarbeidet behandles i kollokvier. Det blir arrangert kurs i informasjonsøking.

Kursmaterieill: Ingen generell litteratur, men studiematerieill tilpasset behovet i den enkelte prosjekt-oppgave.

Eksamensform: Øvinger.